

Kotitalous

1. Mikä on oppiaineen tehtävä

Perusasteella

Yleisesti

Vuosiluokilla 7-9

Kotitalous-oppiaineen tehtävä on kehittää kodin arjen hallinnan ja kestävän elämäntavan edellyttämiä tietoja, taitoja, asenteita ja toimintavalmiuksia. Kotitalousopetuksessa edistetään luovuutta, kädentaitoja ja valmiuksia toimia arjessa kestävästi. Opetus antaa valmiuksia oman kotitalouden hoitoon. Kotitalousopetuksessa luodaan perusta kestäväan asumiseen, ruokaosaamiseen ja kuluttajuuteen.

Kotitalouden oppimistehtävien avulla kehitetään kotitalouden suunnittelu-, organisointi-, työskentely- ja voimavarojen hallinnan taitoja. Kotitalouden keskeisten sisältöjen lisäksi vahvistetaan pitkäjänteistä työskentelyä, yhdessä toimimisen taitoja ja kriittistä tiedonhallintaa. Oppilasta kasvatetaan toiminnallisuuteen ja yritteliäisyyteen sekä vastuullisuuteen ja taloudellisuuteen. Steinerkoulun kotitalousopetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota kasvisruokavalioon, ikäkausiopetukseen ja kausiruokaan.

Kotitalouden opetusta integroidaan muihin oppiaineisiin esim. kemiaan, terveystietoon ja matematiikkaan. Eheyttävä opetus tukee erilaisten kodin arkeen liittyvien käsitteiden, asioiden tai ilmiöiden keskinäisten yhteyksien ja syy-seuraussuhteiden ymmärtämistä ja syventää oppimista. Kotitalouden sisältöjen monipuolisuus ja käytännön toiminta tukevat laaja-alaisen osaamisen kehittymistä.

Tietoja ja taitoja syvennetään vaiheittain kokonaisuuksiksi. Oppilaan itsenäisyys ja vastuu kasvavat vähitellen ja häntä ohjataan ongelmanratkaisuun, tiedon ja taidon soveltamiseen ja luovuuteen. Opittua sovelletaan ja syvennetään omassa kodissa ja lähipiirissä kotitehtävien avulla.

2. Oppimisympäristöihin ja ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Mitkä ovat oppiaineen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet oppiaineessa?

Lyhenteet oppiaineosuuksissa

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukkoissa.

Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukkoissa. Nämä löytyvät siis perusopetuksen perusteluonnoksen ainekohtaisista suunnitelmista.

Vuosiluokilla 7-9

Oppimisympäristö

Oppimisympäristön tulee olla turvallinen, kiireetön ja kannustava. Se voi laajeta koulun ulkopuolelle, kuten esim. ruokakauppoihin, tuotantolaitoksiin sekä kotiin, jossa voidaan suorittaa mm. kodinhoidollisia tehtäviä.

Työtavat

Työtapojen tulee tukea sekä itsenäistä työskentelyä että kykyä työskennellä ryhmässä. Työtavoissa otetaan huomioon ympäristönäkökohdat ja kestävä kehitys. Työskentelyn lähtökohdaksi tulee olla oman ja toisten työn arvostaminen sekä pitkäjänteinen työskentelytapa töiden loppuun saattamiseksi. Työtavat tukevat vastuullista ja itsenäistä työskentelyä.

3. OHJAUS JA TUKI

Vuosiluokilla 7-9

Opettajan välittämä kannustava ohjaus luo innostusta ja turvallisuutta ja tukee oppilasta parhaalla tavalla. Opettaja voi ohjata oppilaitaan kasvavan osaamistason mukaisesti yhä vaativampiin tehtäviin huomioiden oppilaan pitkäjänteisyyden, vuorovaikutuskyvyt sekä tietoperustan. Taitojen karttuessa ohjataan suunnittelemaan terveellisiä ateriakokonaisuuksia esim. tietotekniikkaa apuna käyttäen. Tarpeen vaatiessa käytännön taitoja voidaan harjoitella kotona. Erilaisten ruoanvalmistusmenetelmien tunteminen vahvistaa uskoa omiin kykyihin sekä lisää oma-aloitteisuutta. Selkeät kuvat ja ohjeet edesauttavat oppilaita ymmärtämään kokonaisuuksia.

4. Tavoitteet vuosiluokittain

Miten jakaisit oppiaineen tavoitteet perusopetuksessa vuosiluokittain noudattaen perustetekstin nivelkohtien (1-2, 3-6, 7-9) rajoja. Toisin sanoen tavoitteet voivat siirtyä nivelvaiheiden sisällä, eivät rajojen yli. Käytä samoja T-koodeja kuin perustetekstissä ja lisää/muokkaa tarpeen mukaan tavoitteita siten, että lisäykset ja muokkaukset ovat linjassa perustetekstin kanssa.

Lyhenteet oppiaineosuuksissa

Oppiaineosuuksissa käytetään lyhenteitä. Tavoitteet on numeroitu T1, T2 jne. Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet on numeroitu S1, S2 jne. ja niihin viitataan tavoitetaulukoissa.

Laaja-alaiset osaamisalueet on numeroitu L1, L2 jne. ja niihin viitataan oppiaineiden tavoitetaulukoissa. Nämä löytyvät siis perusopetuksen perusteluonnoksen ainekohtaisista suunnitelmista.

Vuosiluokka 7

T1 Harjaannuttaa oppilasta kotitaloudessa tarvittaviin kädentaitoihin.

T2 Harjaannuttaa oppilasta järkevään ajankäyttöön ja järjestykseen oppimistilanteissa.

T3 Ohjata oppilasta hygieeniseen ja turvalliseen työskentelyyn.

T5 Kannustaa oppilasta kestäväään kulutukseen materiaaleissa.

T7 Ohjata oppilasta sekä itsenäiseen työskentelyyn että toimimaan ryhmässä.

T8 Kannustaa

T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

entointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

mimaan hyvien tapojen mukaisesti

T9 Harjaannuttaa oppilasta ymmärtämään kotitalouteen liittyviä merkkejä ja symboleja.

T10 Ohjata oppilasta ympäristö- ja kustannustietoisuuteen ja ohjata häntä taloudelliseen ajatteluun.

Lisäksi: Ohjata oppilaita nauttimaan ruoanlaiton ilosta.

Vuosiluokka 8

T1 Harjaannuttaa oppilasta kotitaloudessa tarvittaviin kädentaitoihin.

T2 Harjaannuttaa oppilasta järkevään ajankäyttöön ja järjestykseen oppimistilanteissa.

T3 Ohjata oppilasta hygieeniseen ja turvalliseen työskentelyyn.

T4 Ohjata oppilasta työn järkipäiseen suunnitteluun.

T6 Kannustaa oppilasta kestäväään kulutukseen materiaalien lisäksi työvälineissä ja laitteissa.

T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

T9 Harjaannuttaa oppilasta ymmärtämään kotitalouteen liittyviä merkkejä ja symboleja.

T10 Ohjata oppilasta ympäristö- ja kustannustietoisuuteen ja ohjata häntä taloudelliseen ajatteluun.

Lisäksi: Ohjata oppilaita nauttimaan ruoanlaiton ilosta.

Vuosiluokka 9

T2 Harjaannuttaa oppilasta järkevään ajankäyttöön ja järjestykseen oppimistilanteissa.

T3 Ohjata oppilasta hygieeniseen ja turvalliseen työskentelyyn.

T4 Ohjata oppilasta työn järkipäiseen suunnitteluun.

T6 Ohjata oppilasta harjoittelemaan kuuntelua sekä rakentavaa keskustelua ja argumentointia oppimistehtävien suunnittelussa ja toteuttamisessa.

T9 Harjaannuttaa oppilasta ymmärtämään kotitalouteen liittyviä merkkejä ja symboleja.

T10 Ohjata oppilasta ympäristö- ja kustannustietoisuuteen ja ohjata häntä taloudelliseen ajatteluun.

Lisäksi: Ohjata oppilaita nauttimaan ruoanlaiton ilosta.

5. Opetussisällöt vuosiluokittain

Kotitalouden tavoitteisiin liittyvät oppimistehtävät vaihtelevat oppilaiden, oppimisen paikallisten olosuhteiden ja koulun omien painotusten mukaisesti.

S1, S2 ja S3 pois kokonaan ja tilalle yleisestä vastaavat kuitenkin niin, että S1 lisätään: Erityinen painoarvo kausi- ja lähiruokaan.

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri: Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet liittyvät ruokavalintojen ja tottumusten pohtimiseen. Erityinen painoarvo on kausiruoka ja lähiruoka. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri sekä kodin juhlat.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen:

Sisällöt tukevat yhdessä elämisen ja käytännön asumistaitojen kehittymistä, esim. puhtaanapito sekä tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa:

Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilasta asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevänä kuluttajana. Sisällöt integroidaan arjen työväliseksi. Pohditaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin, harjaannutetaan vastuulliseen päätöksentekoon ja pyritään tunnistamaan kodin ja perheen rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Vuosiluokka 7

- Tavallisimpien ruoka-aineiden käyttö monipuolisen ruoan valmistuksessa. S1
- Opetus seuraa terveystiedon opetusta. Tähän liittyen kiinnitetään huomiota ruoka-ainekolmioon ja ravintoaineiden saantia ruoasta. S1
- Pöytätapoihin ja kauniiseen kattamiseen kiinnitetään huomiota S1, S2
- Opetellaan kodinhoitoa sekä vaatehuoltoa. Kiinnitetään erityistä huomiota siisteyteen ja puhtauteen. S2, S3
- Huomiota kiinnitetään kierrätykseen ja elintarvikkeiden elinkaareen sekä energian ja veden säästämiseen. S2,S3

Vuosiluokka 8

- Syvennetään edellisen vuoden aiheita.S1
- Opetellaan valmistamaan monipuolista terveellistä arkiruokaa S1, S2,
- Opetellaan omaksumaan terveellisiä ruokatottumuksia. S1
- Harjoitellaan ostoksien suorittamista tarpeellisuus- ja taloudellisuusnäkökohtien mukaan. S3

Vuosiluokka 9

- Jatketaan perehtymistä erilaisiin ruoanvalmistusmenetelmiin sekä ravinnon laatuun vaikuttaviin tekijöihin.S1,
- Tutustutaan vieraiden maiden ruoka- ja tapakulttuuriin. S1,
- Pyritään aikaisempaa itsenäisempään työskentelyyn ja suunnitteluun. S1, S2, S3
- Pohditaan ruoanvalmistuksen eettisiä ja ympäristönsuojelullisia valintoja ja noudatetaan niitä käytännön töissä.

6. Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet

**Miten laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet näkyvät oppiaineessa vuosiluokittain?
(Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet steinerops-runkotekstistä, ei perustetekstistä)**

Käytä samoja L-koodeja kuin perustetekstissä:

- L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
- L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
- L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
- L4 Monilukutaito
- L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
- L6 Työelämässä tarvittava osaaminen ja yrittäjyys
- L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Vuosiluokka 7

- Opetellaan valmistamaan perus ruokalajeja tavallisimpia ruoka-aineita käyttäen L1, L2, L3
- Opetellaan kodinhoitoa L1, L3

Vuosiluokka 8

- Syvennetään edellisen vuoden aiheita. L1, L2, L3
- Opetellaan valmistamaan monipuolista terveellistä arkiruokaa. L1, L2, L3, L4
- Opetellaan omaksumaan terveellisiä ruokatottumuksia monipuolisesti. L1-L4
- Harjoitellaan ostoksien suorittamista tarpeellisuus- ja taloudellisuus näkökohtien mukaan. L2-L5, L7

Vuosiluokka 9

- Jatketaan perehtymistä erilaisiin ruoanvalmistusmenetelmiin sekä ravinnon laatuun vaikuttaviin tekijöihin. L2- L5, L7
- Tutustutaan vieraiden maiden ruoka- ja tapakulttuuriin. L2, L4, L5
- Pyritään aikaisempaa itsenäisempään työskentelyyn ja suunnitteluun. L4, L5, L7

7. Arvioinnin kohteet

,

Vuosiluokka 7

- Yhteistyötaidot
- Työskentelytaidot
- Oppimisen taidot

Vuosiluokka 8

- Yhteistyötaidot
- Työskentelytaidot
- Oppimisen taidot
- Oman työn suunnittelu

Vuosiluokka 9

- Yhteistyötaidot
- Työskentelytaidot
- Oppimisen taidot
- Oman työn suunnittelu
- Tieto- ja viestintätekniset taidot
- Kestävän kehityksen huomioon ottaminen

Arvioinnin käytännöt

Arvioinnin käytänteinä ovat opettajan suullinen, jatkuva palaute, oppilaan itsearviointi sekä opettajan antama kirjallinen palaute ja arviointi.